

Spis treści

SŁOWO WSTĘPNE	3
OD RADY REDAKCYJNEJ	5
NOTA O AUTORACH	8
WPROWADZENIE (Marzena Ruszkowska, Mikołaj Winiarski)	15
1. OPIEKA, POMOC I WSPARCIE SPOŁECZNE JAKO WYMIARY PRACY SOCJALNEJ Z DZIEĆMI, MŁODZIEŻĄ I RODZINĄ (Mikołaj Winiarski)	19
1.1. Opieka, pomoc i wsparcie społeczne jako konstytutywne elementy pracy socjalnej	21
1.2. Wyróżniki atrybutywne opieki, pomocy i wsparcia społecznego	26
1.3. Współwystępowanie opieki, pomocy i wsparcia społecznego oraz możliwości ich redukcji	34
1.4. Aktualne i antycypowane potrzeby w zakresie pracy socjalnej	40
2. PRACA OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZA Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ. WYBRANE OBSZARY I KIERUNKI JEJ USPRAWNIANIA (Katarzyna Segiet)	51
2.1. O znaczeniu pracy opiekuńczo-wychowawczej z dziećmi i młodzieżą w lokalnej polityce rodzinnej	51
2.2. Wybrane czynniki warunkujące i usprawniające pracę opiekuńczo-wychowawczą z dziećmi i młodzieżą	57
2.3. Wychowawca (opiekun) w pracy z dziećmi i młodzieżą. Ku etyce pracy opiekuńczo-wychowawczej (propozycja pedagoga społecznego)	63
2.4. Uwagi końcowe	66
3. POMOC I WSPARCIE RODZIN ZANIEDBUJĄCYCH DZIECI (Ewa Jarosz)	71
3.1. Wprowadzenie – zaniedbywanie dzieci jako problem dawnych i współczesnych rodzin	71
3.2. Zaniedbywanie i niedbałe traktowanie dzieci. Istota problemu, problemy z definicją	72
3.3. Zaniedbywanie dzieci – formy i przejawy zjawiska	75
3.4. Znaczenie doświadczania zaniedbywania rodzicielskiego przez dzieci	77
3.5. Uwarunkowania problemu zaniedbywania dzieci przez rodziców	82
3.6. Współczesne interwencje wobec rodzin zaniedbujących dzieci – perspektywa pracy socjalnej	86
3.7. Uwagi końcowe	94
4. PRACA SOCJALNA Z RODZINĄ RYZYKA (Ewa Kantowicz)	99
4.1. Rodzina ryzyka jako przedmiot zainteresowań pedagogiki i pracy socjalnej	99
4.2. Legislacyjne założenia polityki rodzinnej i pracy socjalnej z rodziną	102
4.3. Działania profilaktyczno-diagnostyczne wobec rodziny ryzyka	105
4.4. Metody pracy z rodziną w perspektywie ekologicznej, ochronnej i partycypacyjnej	107
4.5. Organizacja systemu wsparcia w środowisku rodziny	111
4.6. Bariery i wyzwania w pracy socjalnej z rodziną	112

5. NOWE WYZWANIA DLA PRACY SOCJALNEJ WYNIKAJĄCE Z MIGRACJI

ZAGRANICZNYCH (Wioleta Teresa Danilewicz)	119
5.1. Rozpoznanie potrzeb dzieci i rodzin dotkniętych lub zagrożonych negatywnymi konsekwencjami migracji zagranicznych	120
5.2. Nowe wyzwania dla pracy socjalnej wynikające z migracji zagranicznych	123
5.3. Organizacja i przekaz informacji o istniejących formach działania i wsparcia wybranych rodzin migracyjnych	125
5.4. Podsumowanie	130

6. RODZINA ZASTĘPCZA JAKO PODMIOT DZIAŁAŃ SOCJALNYCH

(Marzena Ruszkowska)	133
6.1. Pojęcie, typologie i liczebność rodzin zastępczych	133
6.2. Miejsce koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w systemie pomocy dziecku i rodzinie	137
6.3. Rola rodziny zastępczej w pracy z dziećmi i młodzieżą	141
6.4. Współpraca rodziny zastępczej z rodziną biologiczną	145
6.5. Współpraca rodziny zastępczej z instytucjami pomocy społecznej	148
6.6. Wytyczne i wskazówki do pracy z rodziną zastępczą	150

7. ASYSTENT RODZINY W PRZESTRZENI ŻYCIA I FUNKCJONOWANIA RODZINY

(Elżbieta Bielecka)	153
7.1. Asysta rodzinna – idea i ustawodawstwo	153
7.2. Asystent rodziny – zadania i kompetencje	157
7.3. Dobre praktyki – standardy i metodyka pracy	163
7.4. Osiągnięcia i warunki efektywności	169

8. KLUB RODZICA JAKO MIEJSCE INTEGRACJI RODZINY I KSZTAŁTOWANIA PRAWIDŁOWYCH POSTAW WYCHOWAWCZYCH – PRZYKŁAD DOBRYCH PRAKTYK I TWÓRCZYCH INICJATYW (Anna Maria Jeznach)

Wprowadzenie	175
8.1. Podstawowe kategorie: rodzina, postawy rodzicielskie; ośrodki pomocy społecznej, jako wsparcie instytucjonalne rodziny	177
8.2. Krótki rys historyczny „Klubu Rodzica” działającego w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Siedlcach – od pomysłu do realizacji	179
8.3. Ogólne założenia „Klubu Rodzica” realizowanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Siedlcach	180
8.4. Kardynalne zasady obowiązujące w ramach prowadzonego „Klubu Rodzica”	181
8.5. Propozycje zajęć – przykładowe scenariusze spotkań „Klubu Rodzica”	183
8.6. Wnioski	184
8.7. Dokumentacja fotograficzna	185
8.8. Podsumowanie	190
Załączniki	192
Wybrana bibliografia	197